

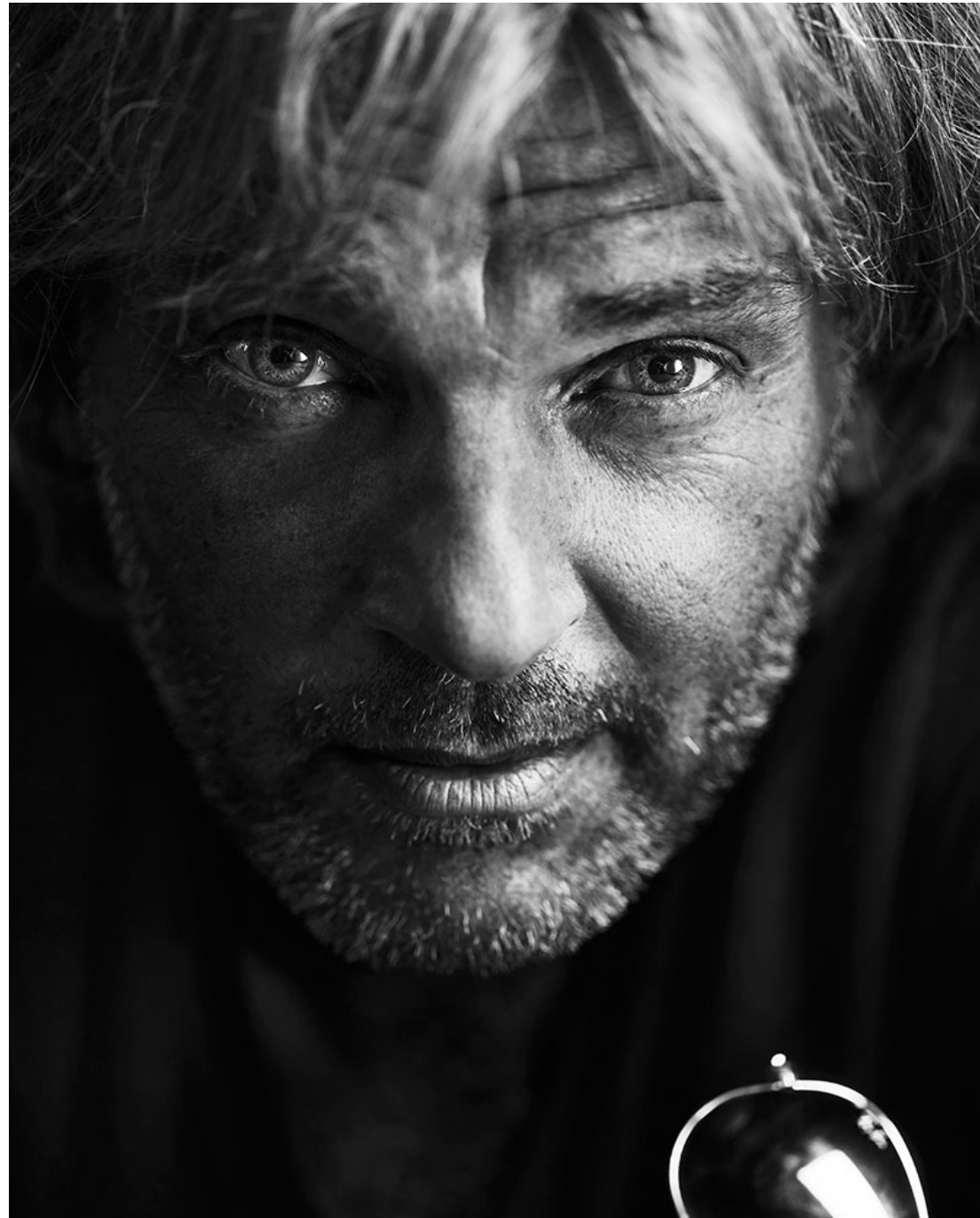

▲ Frank Goedkoop.

IN FRANK GROTE RUITER LIJNEN

Het begon ooit in Groningen, tijdens een bezoek aan zijn zus. Hij maakte een filmpje en zat wat te experimenteren met in- en uitzoomen. Het resultaat was eigenlijk best aardig en hij kreeg van een vriendin het advies iets met beeld te gaan doen. Nu is Frank Ruitert portretfotograaf voor onder andere de Volkskrant en de NRC en spreken wij met hem af in café De Tuin in de Amsterdamse Jordaan.

tekst: Roos Schouw
foto's: Frank Ruitert

▲ Matthijs van Nieuwkerk.

Frank startte zijn carrière met het fotograferen van stadslandschappen en was daarin vooral op zoek naar het lijnenspel. Hij zocht naar een bepaalde choreografie. Hij was altijd wel op zoek naar lijnen, naar symmetrie. En vreemd genoeg stonden er destijds weinig mensen op zijn foto's. Zijn opleiding aan de Fotovakschool heeft hij net niet afgemaakt. Hij was van mening dat het er te veel om techniek ging en te weinig om creativiteit.

Om geld te kunnen verdienen is Frank zich gaan richten op portretfotografie. Tijdens zijn baantje in een café raakte hij in gesprek

met Chris Buur, destijds hoofdredacteur van de Varagids, en mocht hij langskomen met zijn portfolio. Zo kreeg hij zijn eerste opdrachten. En toen Buur naar de Volkskrant ging kreeg Frank na verloop van tijd ook daar opdrachten van. De vele interessante mensen die Frank voor zijn camera krijgt, maken het werk voor hem fantastisch. "Het is echt een verrijking van mijn leven. Ik ontmoet zoveel leuke mensen met bijzondere verhalen. Ik heb een uitzonderlijke positie, waarbij redacties de meest geweldige mensen weten te vinden en mij daar vervolgens naartoe sturen. Zij doen gedegen voorwerk en onderzoek, en dan

gaat mijn telefoon. Dat is ideaal. De vrijheid die ik krijg is heel fijn. Complete concepten waar ik mij aan moet houden worden mij eigenlijk zelden voorgelegd. Soms hoor ik dat het wel wat lichter mag, maar ja, ik werk juist bewust met schaduw. Het beeld wordt daardoor sfeervoller vind ik."

Moet je een band met iemand hebben om hem of haar goed te kunnen fotograferen?

"Liefst wel een beetje. We drinken koffie van tevoren en maken een praatje. De ene keer gaat het contact makkelijker dan de andere keer. Mensen moeten zich ook een beetje

▲ Het Nationale Ballet*EDIT*.

op hun gemak gaan voelen, want gefotografeerd worden is niet leuk, ook niet voor iemand die voor zijn beroep vaak op de foto moet. Het is toch ongemakkelijk. Mensen zijn soms druk en hebben maar weinig tijd voor de foto. In dat geval moet je snel werken en goed weten wat je wil. Af en toe praten we gewoon door, terwijl ik foto's aan het maken ben. Op het moment dat de blik of het licht net mooi is, moet iemand wel even stoppen met praten. Natuurlijke bewegingen zijn belangrijk; daar let ik op. Het levert vaak de mooiste poses op. Meestal cirkel ik even om ze heen en dat werkt wel heel goed."

Vind je het weleens moeilijk om, als je iemand niet prettig vindt, hem of haar dan toch te fotograferen?

"Ja, ik ben ook een mens met alle mogelijke emoties, dus jazeker. Het is in opdracht, dat moet je niet vergeten, dus daar moet je dan even doorheen bijten. In zekere zin moet je de leiding nemen, op een onopvallende manier weliswaar. Het komt voor dat iemand gewoon een rothumeur heeft, of ongeïnteresseerd is. Daar moet je mee zien te werken. Het is wel eens voorgevallen dat de communicatie heel erg stroef ging en het zelfs een beetje ongezellig werd. Ik wist echt niet meer wat ik moest zeggen. Ik ben toen, heel

zakelijk, als een regisseur te werk gegaan. De man keek heel strak en serieus, waardoor het achteraf wel een mooie foto is geworden. Mensen hoeven ook niet altijd glimlachend op de foto, juist niet. Ik zoek vaak naar een moment waarop ze op een manier uit hun ogen kijken die ik interessant vind. En wat dat precies is weet ik niet. Het is een soort afwezigheid denk ik, het moment dat ze nét, voor heel even, hun concentratie verliezen. Iemand kan qua lichaamshouding spontaan een positie aannemen, gecombineerd met een gezichtsuitdrukking die je van tevoren gewoon niet kan bedenken. Ik regisseer wel, maar het liefst zo min mogelijk. Het resultaat

◀ Anna Drijver.

▲ Fedja van Huêt.

is dus wel onderhevig aan hoe het contact met de persoon verloopt. Je hebt een heel andere fotoshoot, met een heel ander resultaat, wanneer iemand er veel zin in heeft en van poseren en kletsen houdt, dan wanneer iemand wat rustiger is en ik wat meer moet praten.

Hoe verschillend iedereen ook is, ik kan het eigenlijk met de meeste mensen wel goed vinden. Ondanks dat mijn foto's een zekere gestileerdheid lijken te hebben, zit hem dat eigenlijk alleen maar in de voorbereiding. Ik zorg dat het licht goed is en ik doe regelmatig een kledingverzoek, maar ik laat daarna veel aan

het toeval over. Dat zou je misschien niet zeggen als je mijn foto's ziet."

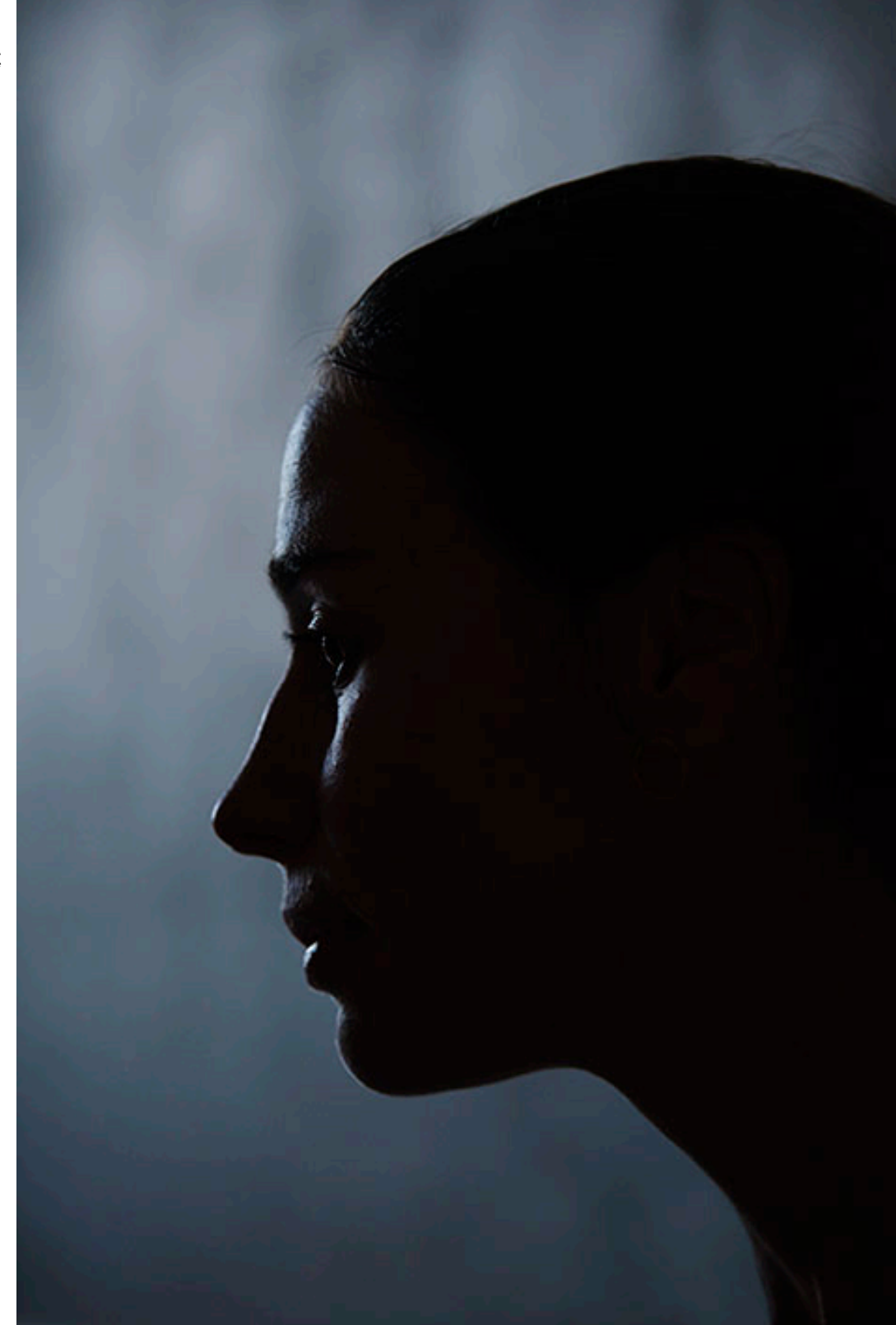
Weet je altijd wie je voor de lens hebt?

"Ik doe mijn best mij daarin te verdiepen. Ik heb er vaak erg weinig tijd voor, met drie kinderen en een verkering thuis, maar ik ben nooit onvoorbereid. Meestal vraag ik wel aan de journalist wat de insteek is en soms is dan het antwoord: 'nieuw boek'. In mijn werk vind ik het belangrijk dat de persoon heel duidelijk naar voren komt, wat op zich geen gek idee is bij een portretfoto (lacht). Omgeving vind ik vaak minder belang-

rijk, zelfs als zou het enige journalistieke waarde hebben, omdat ik toch een zekere rust zoek in de foto's. Juist om de persoon nog meer tot uiting te laten komen. Ik werk het liefst met natuurlijk licht. Ik heb een studio, waar ik het meest in de keuken fotografeer, omdat daar het licht mooi is, van bovenaf. Ik houd van portretten die in esthetische zin mooi zijn. Het hoeft niet per definitie flatteus te zijn, maar dat is het wel vaak. Ondanks dat er weinig retouche aan te pas komt. Voor een glossy retoucheer ik nog wel eens, maar bij de krant kan dat eigenlijk niet. Het resultaat laat ik altijd aan de geportretteerde

◀ Erwin Olaf.

zien, met rimpels en al. Ik was een keer bij Erwin Olaf thuis voor de Volkskrant. Ik had een stagiaire mee. Het interview was klaar, waarna wij de bijbehorende foto konden maken. Erwin kwam naar ons toe en stelde zich voor, ik zei daarop: 'Ik ben Frank en dit is Mirella.' Net als ik kende Erwin ook het zingende duo uit de jaren zeventig van de vorige eeuw, Frank en Mirella, dus het ijs was direct gebroken en werd het heel gezellig. De keuken, waar we zaten, had twee grote ramen. Ik zag al dat het licht heel mooi was; de zon kaatste tegen de huizen aan de overkant zachter terug de keuken in, dus ik vond dat hij daar moest zitten.

Ik vroeg mijn stagiaire een groot wit scherm achter hem te houden, want daar stond een plant en die leidde nogal af. We begonnen te praten en te fotograferen en opeens zag ik dat ik hét beeld had. Ik liet het aan hem zien, wetende dat hijzelf heel gestileerd fotografeert en retoucheert. Het was best een contrastrijk beeld met licht van de zijkant. Ik liet het aan hem zien en het eerste dat Erwin zei was: 'Wow, wat een rimpels, maar wel mooi. Ik vind het echt een goed portret van de Erwin Olaf. In al zijn eenvoud. Het is een heel simpel beeld, maar het moment was gewoon goed.'

Wie zou je ooit nog eens willen fotograferen?

"Oei, dat ik mij op deze vraag niet heb voorbereid...!"

Denkt even na: "Ik zou eigenlijk meer foto's willen maken van mijn eigen vriendin en mijn kinderen. Dat doe ik wel veel, maar met mijn telefoon. Daarin stapelt het zich op en kijk ik er niet zo veel naar. Echte studioportretten heb ik niet zo veel van ze. Ik heb wel een heel mooi portret van mijn vriendin gemaakt, een silhouet, in de gang naast de wc bij ons thuis. Dat zou ik meer willen doen, omdat het zo leuk is voor later."

Ik fotografeer veel mensen, voor heel veel mensen, en door die drukte doe ik het niet voor mijzelf. Ik vind het namelijk ook zo belangrijk om op de camping rond te hangen en patat te eten op het strand en niet met een camera rond te sjouwen. Het is mijn werk en je hoeft niet alles te fotograferen, vind ik. Soms heb ik wel het idee dat mensen het moment niet meer echt beleven, omdat ze alles moeten fotograferen. Iedereen loopt te veel met getrokken camera's alles te fotograferen."

Heb je niet de behoefte om projecten en series voor jezelf te doen?

"Ja, ik ben mij ooit als portretfotograaf naar buiten gaan presenteren om eigen werk te kunnen financieren, maar vervolgens is de telefoon blijven gaan, wat fantastisch is, maar daardoor blijft er weinig tijd over voor eigen werk. Die tijd moet ik wel creëren, dit gesprek heb ik vaker gehad, maar het komt wel een keer. Als ik een beetje door de tropen jaren heen ben, privé gezien, krijg ik daar wel meer tijd voor."

In mijn eigen, vrije werk heb ik het liefst geen kader. (lacht) Omdat iedereen mij eigenlijk altijd al een kader geeft waarbinnen ik moet werken. Voor mijn eigen werk denk ik niet eens aan portretten.

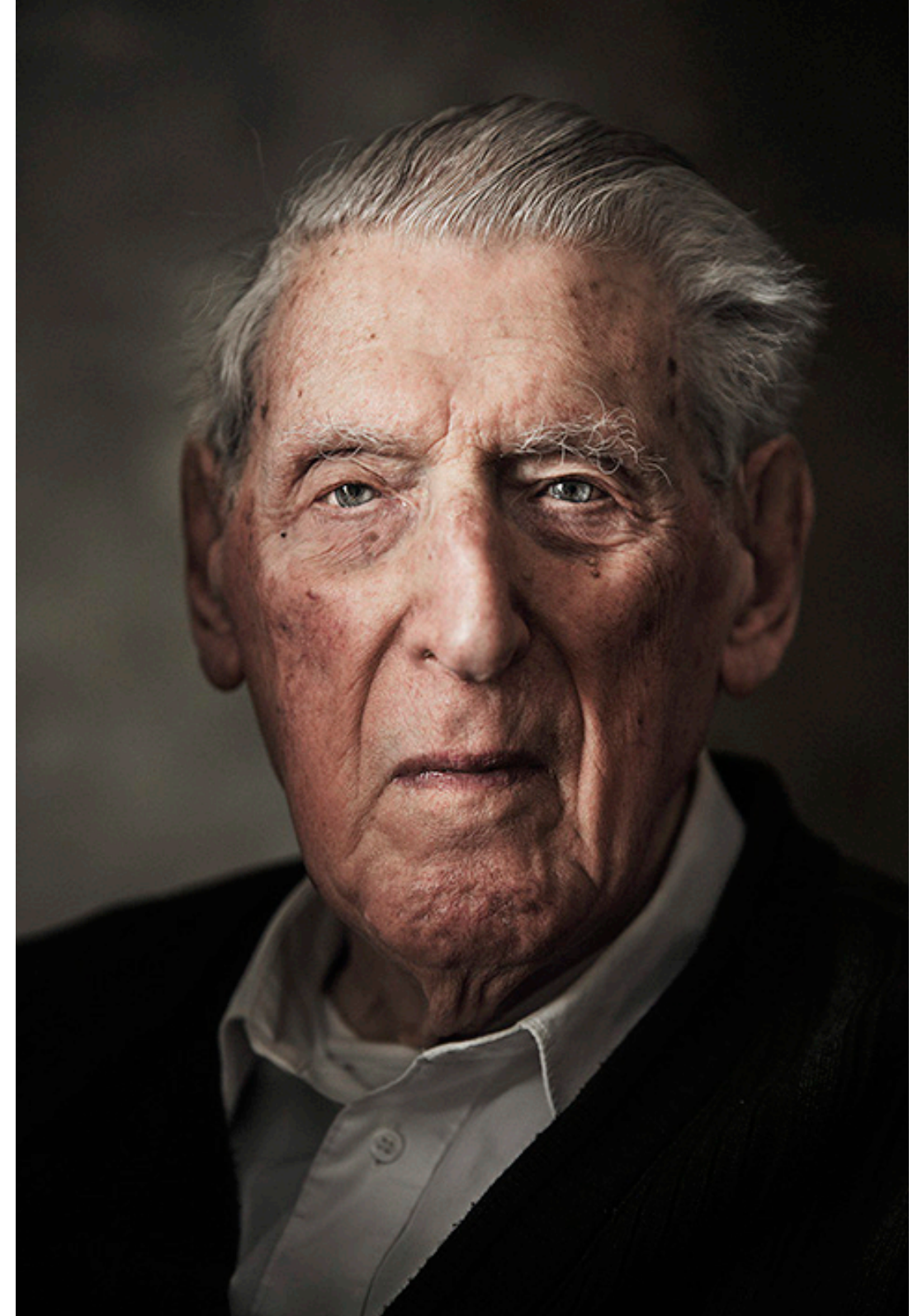
Ik ging vroeger wel eens op reis; naar Groningen of Maastricht, Barcelona, Shanghai, Belfast of Zuid-Frankrijk. Daar liep ik alleen maar rond, met deze muziek in mij hoofd qua mindset (Frank refereert aan het nummer dat nu te horen is in het café: Albatross van Fleetwood Mac, red.). Ik had het doel om niet per se een herkenbaar beeld van de omgeving te maken, maar meer een bepaalde sfeer vast te leggen. Dat is heel prettig om te

▲ Lianne la Havas.

▲ ??EDIT**.

▲ E-Joels*EDIT.

doen, omdat je geen tijdsdruk hebt en hoe dan ook geen verwachtingspatroon. Ik denk dat ik zoiets weer zou maken, met mooie lijnen. Ik houd van lijnen."

Wie zijn jouw voorbeelden?

"Anton Corbijn heb ik goed gevolgd, of bestudeerd eigenlijk. Met name zijn vroege werk. En dan niet zozeer de grove korrel, maar ik vond het niet of wel scherpe in zijn werk heel prettig. Zijn manier van die hele strakke vlakverdeling en het hoge contrast was goed te volgen en aan te leren, dus daar richtte ik mij op. Dat heeft mij leren kijken naar licht- en lijnenspel.

Richard Avedon vind ik ook fantastisch. Heel cliché, maar het is zo. Annie Leibovitz maakt geweldig journalistiek werk. Bij Yousuf Karsh vind ik de combinatie tussen rauw en gelikt heel bijzonder. Jack Davison is een fantastische fotograaf. Hij maakt mooie dingen, joh! Hij weet een sfeer neer te zetten die een combinatie is van vorm, kleur en mens. Het is wat moderner en alle foto's zijn anders, maar ze passen qua sfeer wel bij elkaar, met veel lijnen. Todd Hido maakt erg mooie portretten. Heel filmisch, maar op een geloofwaardige manier rauw en echt."

Waar fotografeer je mee?

"Ik doe vrijwel alles met een Nikon D810. Ik heb gemerkt dat het beetje extra snelheid dat hij biedt, ook al fotografeer ik bijna alles vanaf statief, van groot belang is. Meestal gebruik ik een 70-200 mm, maar ik schiet ook met 50 mm. Voor de rest gebruik ik accessoires. Ik heb altijd twee ledlampen mee en een groot stuk karton. Dat ziet er niet uit, maar ik heb het al jaren bij me, want ik haal er vaak licht mee weg. Ik heb altijd een stuk pikzwart doek bij me en heel veel ducttape om ramen mee af te plakken. Ik wil juist dat het licht van één kant komt. En ik heb altijd een stagiair bij me,

ik werk bijna nooit alleen. Jammer is wel dat ze altijd even jong zijn en ik steeds ouder word. Ik ben een vaste stageplek voor fotografieopleidingen. Voor een shoot moet ik redelijk veel organiseren; de lampen, de doeken, het karton. Dat doen we dan samen. Bovendien vind ik het ook erg gezellig als je het hele land door moet. Op de opleiding leren ze wel de dingen die ze bij mij moeten doen, maar je leert het pas goed als je het heel vaak in de praktijk doet. Bij mij leren ze op een andere manier kijken. De meeste studenten zien al die reflecties niet die ik al gezien heb, en hoe je dat kunt richten. En dan komt mijn kartonnetje te voorschijn.

Daarmee kun je net het licht van de schouder weghalen, maar die op het gezicht blijft. Dat is een manier van kijken die je in de praktijk pas echt goed kunt leren. Ik denk dat het goed is dat ze lang stage lopen. Ik vraag wel altijd meer van stagiaires qua tijd dan ze moeten volmaken. Dat is de deal, want ik heb pas echt wat aan ze als ze een tijdje hebben meegedraaid."

Geeft jouw nominatie, onlangs voor de Dutch Photographic Portrait Prize, je moed?

"Dat was heel leuk en ik was enorm vereerd. Het geeft zeker moed. Zo'n nominatie is de erkenning van mensen die er verstand van

hebben. Nu moet ik hem nog een keer winnen, maar ik vond dit al heel wat. Ik doe nooit mee aan wedstrijden, maar voor deze prijs ben ik door iemand voorgedragen. Ik zie wel eens oproepen voor wedstrijden, maar ik vergeet door alle drukte steeds in te zenden. Ik heb ooit een lijstje gemaakt van alle wedstrijden, en drie jaar later vond ik dat papiertje verfrommeld ergens terug. Het is wel handig voor je carrière als je op die manier af en toe in de spotlights staat; ik zou daar iets meer aandacht aan moeten besteden." ●

www.frankruiter.nl
www.instagram.com/frankruiterphotographer